

Ontwikkeling mengvoederin

Algemeen

[Albert Bouwman]

Het laatste decennium heeft een forse daling van de nationale mengvoederproductie plaatsgevonden. Deze afname is vrijwel volledig toe te schrijven aan de krimpende veestapel. Het LEI verwacht desondanks dat de vraag naar mengvoerders in Noord-Brabant licht zal toenemen.

Noord-Brabant staat bekend om de goede vaarverbindingen en de gunstige afzetmogelijkheden in de nabijheid van de productielocaties. Daarom vindt een belangrijk deel van de productie van mengvoer in deze provincie plaats. Het LEI heeft in opdracht van de provincie onderzoek gedaan naar de ontwikkelingen van het mengvoederverbruik in Noord-Brabant voor de middenlange termijn. Hieruit blijkt onder meer dat de hoogste landelijke productie van mengvoeder is gerealiseerd in 1997, maar deze sindsdien met circa 4 miljoen ton is gedaald tot ruim 13 miljoen ton in 2007. Het aandeel van Zuid-Nederland (Noord-Brabant en Limburg) in de landelijke productie is in

vier jaar met ruim negen procent afgenomen, aldus het LEI. De productiecijfers tonen dat deze ontwikkeling kenmerkend is voor alle diersoorten. Aan de hand van het onderzoek voorspelt het LEI wat de mengvoederindustrie in Noord-Brabant de komende vijf jaar kan verwachten.

Dieren

De Nederlandse veestapel is sinds het jaar 2000 tot en met 2007 aanzienlijk afgenomen. De melkproductie is door de melkquoting aan maxima gebonden. Door de productiviteitsstijging per melkkoe daalde het aantal melk- en kalfkoeien. Het aandeel van de Brabantse melkveeveestapel in de totale rundveeveestapel in Nederland is in deze periode verder afgenomen. Landelijke en Europese beleidsmaatregelen hebben ook voor de komende periode een sturende werking op de omvang van de veestapel. Het LEI veronderstelt dat het systeem van dierrechten in 2013 nog van kracht is en dat het melkquotum na de verhoging in 2008 geen verdere veranderingen meer ondergaat tot 2013. Bij een ongewijzigd beleid zal de omvang van de veestapel in 2013 met 3 à 4 procent afnemen ten opzichte van 2006, aldus het LEI. De daling van het aantal melk- en kalfkoeien in Noord-Brabant in 2013 zal naar verwachting ten opzichte van 2006 iets groter zijn dan de landelijke ontwikkeling. Het opheffen van het compartimenteringregime per 1 januari 2008 heeft mogelijk tot gevolg dat het aantal varkens en kippen in Noord-Brabant minder afneemt dan de landelijke trend. Het LEI verwacht tot 2013 geen grote verschuivingen van de dieren aantallen.

Voer

De kwaliteit en de hoeveelheid gewonnen ruwvoer, de prijsverhoudingen tussen mengvoer en melk, gebruik van gesekest sperma en een langere productieperiode zijn onder meer factoren die van invloed zijn op de vraag naar rundveevoeders. Het effect van deze factoren is volgens het LEI moeilijk in te schatten, maar naar verwachting zal het landelijke verbruik van krachtvoer per koe de komende jaren weinig veranderen ten opzichte van de voorgaande periode. Het referentiejaar 2006 werd gekenmerkt door bijzondere weersomstandigheden waardoor het krachtvoerverbruik per koe aanzienlijk hoger lag dan het verbruik in de voorliggende jaren. Onder normale weersomstandigheden zal het krachtvoerverbruik per koe in Noord-Brabant in 2013, rekening houdend met een verdere extensivering van de melkveehouderij, circa 200 kg lager liggen dan in het referentiejaar 2006. In de zeugenhouderij zal het aantal grootgebrachte biggen per zeug per jaar verder toenemen, waardoor ook de vraag naar biggenvoerders toeneemt. De voederconversie bij vleesvarkens zal zich, na de dip van de laatste jaren, naar verwachting weer positief ontwikkelen. Bij een gelijkblijvend eindgewicht zal het voederverbruik per dier licht afnemen, maar het totale verbruik zal door een hogere daggroei weinig veranderen. Het LEI veronderstelt dat de komende jaren biggen onder verdoving worden gecastreerd. In de leghennensector zal het voederverbruik per leghen, vanwege het omschakelen naar andere houderijsystemen, de komende jaren toenemen. Het eindgewicht van vleeskuikens zal nog iets verder oplopen. Dat leidt tot een iets hoger voederverbruik per dier. De verwachte toename is exclusief het effect van de 'Volwaard-kip', een langzaam groeiende kip die meer voer verbruikt dan vleeskuikens die worden gehou-

Ondanks minder vee, toch meer veevoeder, aldus het LEI.

erindustrie Noord-Brabant

LEI onderzoekt toekomst mengvoeders

den in het gangbare productiesysteem. Het verbruik van enkelvoudige en vochtrijke voedermiddelen zal volgens het LEI weinig verandering ondergaan. Naast energiegewassen kunnen ook reststromen uit de voedings- en genotmiddelenindustrie worden ingezet voor de productie van biobrandstoffen. Vanwege de bescheiden omvang van de productie van biobrandstoffen in Nederland zal dit op korte termijn weinig invloed hebben voor de markt van diervoeders. De afgenomen graanvoorraden in de wereld hebben tot gevolg dat er komende jaren rekening moet worden gehouden met sterkere prijsfluctuaties van de veevoedergrondstoffen. Deze prijsfluctuaties kunnen de vraag naar enkelvoudige grondstoffen en mengvoeders (tijdelijk) beïnvloeden.

Voederbehoefte

Aangezien er geen provinciale productiecijfers van mengvoeders beschikbaar zijn, heeft het LEI de theoretische mengvoederproductie in Noord-Brabant berekend. Het aandeel van de Brabantse veestapel in de landelijke veestapel is hierbij als uitgangspunt genomen. Op basis van de mengvoederproductie in 2006 in Nederland is per diersoort op deze wijze de theoretische mengvoederproductie in Noord-Brabant berekend. De mengvoederproductie komt dan op circa vier miljoen ton uit. Deze hoeveelheid heeft betrekking op de voederbehoefte van de Brabantse veestapel en het deel van de productie dat vanuit de provincie naar het buitenland wordt geëxporteerd. Voor het berekenen van de productie/voederbehoefte in 2013 is uitgegaan van een gelijkblijvende export. De afzet van enkelvoudige en vochtrijke diervoeders zullen volgens het LEI geen grote veranderingen ondergaan. Wel zal het verbruik van enkelvoudige voeders als gevolg van de grotere prijschommelingen van grondstoffen meer fluctueren. Indien de ontwikkeling van de veestapel

Mengvoerproductie in Nederland en Noord-Brabant (x 1000 ton) in 2006

	Nederland Mengvoederproductie	Noord-Brabant Aandeel veestapel (%)	Noord-Brabant Mengvoederproductie
Rundveevoeders			
Melkvee	2881	14,3	412
Vleesvee	259	20,2	52
Varkensvoeders			
Biggen	758	43,7	331
Vleesvarkens	3698	43,2	1598
Fokvarkens	1216	44,3	539
Pluimvee			
Slachtpluimvee	1526	33,0	504
Legpluimvee	2007	21,8	438
Overige voeders	256	40,0	102
Totaal	12.601		3975

tot 2013 in Noord-Brabant parallel loopt met de landelijke ontwikkeling, zal de vraag naar mengvoeders voor de rundveehouderij verder afzakken met meer dan 50.000 ton. De grootste daling wordt echter veroorzaakt door het voederverbruik per koe, wat in het referentiejaar 2006 buitengewoon hoog was ten opzichte van de voorliggende jaren. Het aantal biggen zal toenemen en ook de voederbehoefte van vleesvarkens zal per saldo iets stijgen, waardoor voor de varkenshouderij een toename wordt verwacht van 70 à 80.000 ton. De vraag naar pluimveevoeders neemt af, aldus het LEI. Het aantal dieren in de pluimveehouderij wordt minder en het hogere voederverbruik per dier weet dit niet geheel te compenseren. De totale vraag naar mengvoeders zal in 2013 met circa 10 à 15.000 ton stijgen, wat minder is dan 0,5 procent van de theoretisch berekende productie. Bij een eventuele verschuiving van dieren aantallen tussen de regio's zal de vraag met 50 à 60.000 ton toenemen wat over-

eenkomt met 1,5 procent van de theoretisch berekende productie. Bij deze berekening is uitgegaan van een grotere daling van de melkveestapel en een toename van de varkens- en pluimveestapel van twee procent.

Van de bedrijven met een productie van meer dan 50.000 ton op jaarbasis, bedraagt de totale productiecapaciteit volgens het LEI circa 5,1 miljoen ton. Wordt de capaciteit van de bedrijven met minder dan 50.000 ton ook meegenomen, dan wordt de productiecapaciteit geschat op circa 5,5 miljoen ton. Hiermee lijkt Noord-Brabant een overproductie voor mengvoer te hebben ten opzichte van de benodigde voerproductie om alle in de provincie aanwezige dieren te voeren. Het overgrote deel van de mengvoederbedrijven produceert weliswaar voer dat wordt afgezet aan klanten die binnen redelijke afstand van de fabriek zijn gevestigd, maar een deel van de productie wordt ook buiten de provincie afgezet. ■